

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

(ΓΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΗΚΟΥΝ
ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑ.Σ.Ε.+)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	4
2.1. Άμεσες ενέργειες Σεπτεμβρίου	4
2.1.1. Διαγνωστικά δοκίμια στην ελληνική γλώσσα	4
2.1.2. Διαχωρισμός παιδιών σε ομάδες	4
2.1.3. Αξιοποίηση του χρόνου που παραχωρείται στα σχολεία	5
2.1.4. Δημιουργία προγράμματος διδασκαλίας εκτός της γενικής τάξης	9
2.2. Άλλες βασικές αρχικές ενέργειες	10
2.2.1 Εφαρμογή Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα	10
2.2.2. Εξασφάλιση σταθερού χώρου διδασκαλίας	10
2.2.3. Δημιουργία φακέλου επιτευγμάτων μαθητή/μαθήτριας	10
3. ΑΛΛΕΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	11
3.1 Βασικά χρονοδιαγράμματα για την παρακολούθηση της προόδου των παιδιών	11
3.2 Ενδιάμεση αξιολόγηση	11
3.3 Τελική αξιολόγηση	11
3.4. Συμμετοχή σε επιμορφωτικές δράσεις	12
4. ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ	12
5. ΑΛΛΕΣ ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ	13
6. ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	14
7. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	16

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, ανταποκρινόμενο στις ανάγκες που προέκυψαν τα τελευταία χρόνια, με τη φοίτηση μαθητών/ριών με μεταναστευτική βιογραφία στα σχολεία της Κύπρου, σύστησε Διατμηματική Επιτροπή για την ένταξη των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα, ανέπτυξε Κείμενο Πολιτικής και υλοποίησε διετή Σχέδια Δράσης. Βασικοί άξονες του Κειμένου Πολιτικής και των Σχεδίων Δράσης είναι, ανάμεσα σε άλλα, η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, η χαρτογράφηση των αναγκών των παιδιών, καθώς και η συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης.

Ενισχύοντας περαιτέρω την προσπάθεια αυτή, από τη σχολική χρονιά 2021-2022, αυξήθηκαν σημαντικά οι περίοδοι ενισχυτικής διδασκαλίας, οι οποίες παραχωρούνται σε όλα τα δημοτικά σχολεία που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ΔΡΑ.Σ.Ε., για την ενίσχυση των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία στην ελληνική γλώσσα. Η αύξηση των περιόδων ενισχυτικής διδασκαλίας, βασίστηκε στα αποτελέσματα των δοκιμών Ελληνομάθειας του Κ.Ε.Ε.Α., με βάση τα οποία μετά από δύο χρόνια ενισχυτικής διδασκαλίας στην ελληνική γλώσσα, μεγάλο ποσοστό παιδιών δεν κατακτούσε το επιθυμητό επίπεδο γλωσσομάθειας Β1, το οποίο αποτελεί βασική προϋπόθεση για απρόσκοπτη παρακολούθηση των μαθημάτων στη γενική τάξη συμφοίτησης με φυσικούς/ές ομιλητές/ομιλήτριες. Η απόφαση αυτή, βασίστηκε και σε μία από τις συστάσεις της Έκθεσης της Συμβουλευτικής Ομοτίμων της Ε.Ε., η οποία παρατήρησε κατά την επίσκεψή της σε σχολεία της Κύπρου (Μάρτιος 2019), ότι ο τρόπος κατανομής και αξιοποίησης των περιόδων ενισχυτικής διδασκαλίας συνεπαγόταν εργασία σε μικρές ομάδες, για πολύ λίγες περιόδους την εβδομάδα, κάτι που καθυστερούσε την ομαλή ένταξη των παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου.

Στόχος της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι η εισαγωγή ενός αποτελεσματικού προγράμματος αξιοποίησης των αυξημένων περιόδων ενισχυτικής διδασκαλίας, το οποίο να υποστηρίζει την καθημερινή διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία, σε μεγαλύτερες ομάδες και σε ειδικούς χώρους διδασκαλίας, εκεί και όπου αυτό είναι εφικτό.

Για διευκόλυνση της προσπάθειας αυτής έχει ετοιμαστεί ο «Οδηγός εφαρμογής προγράμματος ενισχυτικής διδασκαλίας για παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία στο δημοτικό σχολείο», ο οποίος περιλαμβάνει οδηγίες και εισηγήσεις για την υποδοχή των παιδιών, τη διάγνωση του προηγούμενου γραμματισμού τους, την αξιολόγηση της ελληνομάθειάς τους, τον διαχωρισμό τους σε ομάδες και τη μέγιστη αξιοποίηση των περιόδων που παραχωρούνται σε κάθε σχολείο. Περιλαμβάνονται, επίσης, ενδεικτικές απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα αναφορικά με τη φοίτηση παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία στο σχολείο, καθώς και κατάλογος ελέγχου ενεργειών για χρήση από τον/τη διευθυντή/διευθύντρια κάθε σχολείου.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

2.1. Άμεσες ενέργειες Σεπτεμβρίου

2.1.1. Διαγνωστικά δοκίμια στην ελληνική γλώσσα

(Δοκίμια αρχικής αξιολόγησης)

- Για τον διαχωρισμό των παιδιών σε ομάδες και την παροχή στοχευμένης στήριξης για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, χορηγούνται στα παιδιά διαγνωστικά δοκίμια. Τα δοκίμια είναι διαθέσιμα στον σύνδεσμο: https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el και συνοδεύονται από οδηγίες χορήγησης και σχάρες αξιολόγησης.
- Σημειώνεται ότι για τα παιδιά της Α΄ τάξης δημοτικού, χορηγείται διαφορετικό δοκίμιο.
- Η ολοκλήρωση της χορήγησης των δοκιμίων **αναμένεται να γίνεται το αργότερο μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου**.
- Τα δοκίμια έχουν σχεδιαστεί στη βάση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και χορηγούνται σε κάθε νεοαφικθέντα/νεοαφικθείσα μαθητή/μαθήτρια κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

2.1.2. Διαχωρισμός παιδιών σε ομάδες

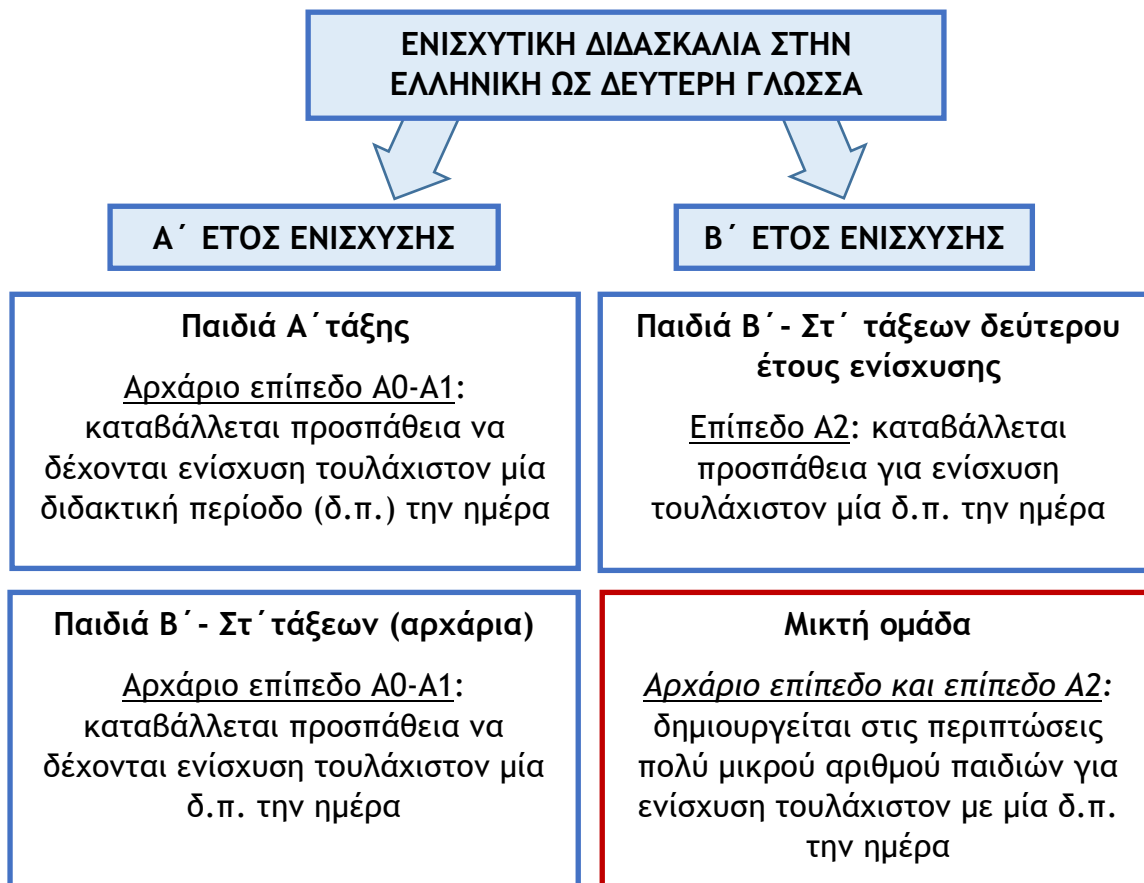
Σε όλα τα δημοτικά σχολεία που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ΔΡΑ.Σ.Ε.+ παρέχεται, από τη σχολική χρονιά 2021-2022, σημαντικά αυξημένος χρόνος για τη δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.

Τα παιδιά που μαθαίνουν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα, χωρίζονται σε ομάδες, ανάλογα με το επίπεδο ελληνομάθειάς τους, όπως αυτό διαγιγνώσκεται με βάση τα δοκίμια αρχικής αξιολόγησης, ως εξής:

- Παιδιά Α΄ τάξης αρχάριου επιπέδου Α0-Α1 (Α΄ έτος ενίσχυσης)
- Παιδιά Β΄ - Στ΄ τάξεων αρχάριου επιπέδου Α0-Α1 (Α΄ έτος ενίσχυσης)
- Παιδιά Β΄ - Στ΄ τάξεων επιπέδου Α2 (Β΄ έτος ενίσχυσης)

Η κάθε ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει μέχρι και 12 παιδιά (αρχάρια παιδιά Α΄ τάξης, αρχάρια παιδιά Β΄ έως Στ΄ τάξης, παιδιά που δέχονται ενίσχυση για δεύτερο έτος).

Ο τρόπος δημιουργίας των ομάδων αποτυπώνεται στο σχήμα που ακολουθεί.

2.1.3. Αξιοποίηση χρόνου που παραχωρείται στα σχολεία

- Το κάθε σχολείο λαμβάνει συγκεκριμένο αριθμό περιόδων, οι οποίες αναμένεται να αξιοποιούνται **αποκλειστικά** και μόνο για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας. Σημειώνεται ότι, από τη σχολική χρονιά 2021-2022, οι περίοδοι ενισχυτικής διδασκαλίας για την ελληνική γλώσσα **υπολογίζονται συνολικά για τις περιπτώσεις σχολείων που χωρίζονται σε Κύκλο Α΄ και Κύκλο Β΄**, ώστε οι ομάδες να δημιουργούνται συνολικά και ενιαία. Οι ομάδες των αρχαρίων και των παιδιών του δεύτερου έτους ενίσχυσης των Β΄ - Στ΄ τάξεων, θα σχηματίζονται με παιδιά και των δύο κύκλων.
- Τις περιόδους ενισχυτικής διδασκαλίας πρέπει να αναλαμβάνει **μόνο ένας/μία εκπαιδευτικός**, ο/η οποίος/α έχει τύχει συστηματικής επιμόρφωσης τα προηγούμενα χρόνια ή/και έχει σχετικά ακαδημαϊκά προσόντα στα θέματα διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, στη διγλωσσία, ή/και στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.
- Οι ομάδες που δημιουργούνται περιλαμβάνουν μέχρι 12 παιδιά και καταβάλλεται προσπάθεια να δέχονται **ενίσχυση σε καθημερινή βάση**. Σε καμία περίπτωση ο χρόνος που παραχωρείται **δεν αξιοποιείται σε ατομικά μαθήματα**.
- **Συμπλήρωση Εντύπου ΔΔΕ 42:** μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, αναμένεται η αποστολή του εντύπου «Πληροφοριακό Δελτίο για την ενισχυτική διδασκαλία με Μαθητές/Μαθήτριες με μεταναστευτική βιογραφία» στα Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, όπου θα καταγράφεται ο τρόπος διαχωρισμού των περιόδων ενίσχυσης, καθώς και το όνομα του/της εκπαιδευτικού που θα διδάσκει την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα.

Στις επόμενες σελίδες, παρατίθενται **ενδεικτικά** παραδείγματα κατανομής των περιόδων που έχουν παραχωρηθεί σε συγκεκριμένα σχολεία.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ 1

(21 - 30 παιδιά)

Τα παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες με βάση το επίπεδο ελληνομάθειάς τους. Κάθε ομάδα δέχεται ενίσχυση τουλάχιστον μία δ.π. την ημέρα.

Μία ομάδα πέντε παιδιών, τα οποία φοιτούν στην Α΄ τάξη και είναι αρχάρια

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: επτά

Παράδειγμα κατανομής διδακτικών περιόδων για 23 παιδιά
Σχολείο 1 (20 δ.π.)

Μία ομάδα δέκα παιδιών, τα οποία είναι αρχάρια (δέχονται ενίσχυση για πρώτη φορά) των τάξεων Β΄ έως Στ΄

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: επτά

Μία ομάδα οκτώ παιδιών, τα οποία δέχονται ενίσχυση για δεύτερο έτος

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: έξι

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ 2

(16 - 20 παιδιά)

Τα παιδιά χωρίζονται σε τρεις ομάδες με βάση το επίπεδο ελληνομάθειάς τους. Κάθε ομάδα δέχεται ενίσχυση τουλάχιστον μία δ.π. την ημέρα.

Μία ομάδα τεσσάρων παιδιών, τα οποία φοιτούν στην Α΄ τάξη και είναι αρχάρια

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: πέντε

Παράδειγμα κατανομής διδακτικών περιόδων για 20 παιδιά

Σχολείο 2 (15 δ.π.)

Μία ομάδα οκτώ παιδιών, τα οποία είναι αρχάρια (δέχονται ενίσχυση για πρώτη φορά) των τάξεων Β΄ έως Στ΄

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: πέντε

Μία ομάδα οκτώ παιδιών, τα οποία δέχονται ενίσχυση για δεύτερο έτος

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: πέντε

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ 3

(6 - 15 παιδιά)

Τα παιδιά χωρίζονται σε δύο μικτές ομάδες με βάση το επίπεδο ελληνομάθειάς τους. Κάθε ομάδα δέχεται ενίσχυση μία δ.π. την ημέρα.

Μία ομάδα πέντε παιδιών, τα οποία φοιτούν στην Α΄ τάξη και είναι αρχάρια

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: πέντε

Παράδειγμα κατανομής διδακτικών περιόδων για 14 παιδιά

Σχολείο 3 (10 δ.π.)

Μία ομάδα εννέα παιδιών, πέντε από τα οποία είναι αρχάρια (δέχονται ενίσχυση για πρώτη φορά) των τάξεων Β΄ έως Στ΄ και τέσσερα, τα οποία δέχονται ενίσχυση για δεύτερο έτος

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: πέντε

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ 4

(1 - 5 παιδιά)

Τα παιδιά σχηματίζουν μία μικτή ομάδα ανεξάρτητα με το επίπεδο ελληνομάθειάς τους. Δέχονται ενίσχυση μία δ.π. την ημέρα.

Παράδειγμα κατανομής διδακτικών περιόδων για 5 παιδιά

Σχολείο 4 (5 δ.π.)

Μία ομάδα πέντε παιδιών, δύο από τα οποία φοιτούν στην Α΄ τάξη και είναι αρχάρια, ένα είναι αρχάριο (δέχεται ενίσχυση για πρώτη φορά) των τάξεων Β΄ έως Στ΄ και δύο, τα οποία δέχονται ενίσχυση για δεύτερο έτος

Περίοδοι διδασκαλίας την εβδομάδα για την ομάδα: πέντε

2.1.4. Πρόγραμμα διδασκαλίας εκτός γενικής τάξης

Για τη δημιουργία του προγράμματος εκτός της γενικής τάξης, και την παρακολούθηση της ενισχυτικής διδασκαλίας, υπάρχουν ορισμένες προϋποθέσεις, καθώς και συστάσεις, οι οποίες περιγράφονται στη συνέχεια.

2.1.4.1. Τα **παιδιά της Α΄ τάξης** παραμένουν στη γενική τάξη για τα μαθήματα των Ελληνικών και των Μαθηματικών.

Συστήνεται όπως παραμένουν στη γενική τάξη στα μαθήματα που δεν απαιτούν υψηλό επίπεδο ελληνομάθειας και δεν παραμένουν στη γενική τάξη σε μαθήματα τα οποία, ειδικότερα τους πρώτους μήνες φοίτησης στο σχολείο, θα έχουν υψηλό βαθμό δυσκολίας, λόγω γλώσσας.

2.1.4.2. Στις υπόλοιπες **τάξεις, Β΄-Στ΄**, ανάλογα με έτος στήριξης, συστήνεται όπως τα παιδιά παραμένουν στη γενική τάξη στα Μαθηματικά και σε ορισμένα άλλα γνωστικά αντικείμενα που δεν απαιτούν υψηλό επίπεδο ελληνομάθειας.

2.1.4.3. Μετά τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις στο τέλος Ιανουαρίου, και στη βάση των επιδόσεων των παιδιών, **οι ομάδες μπορούν να αναπροσαρμοστούν.**

2.1.4.4. Επίσης, μετά τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις, θα μπορούσαν να γίνουν διευθετήσεις αλλαγής στο ωρολόγιο πρόγραμμα ή στο πρόγραμμα που αποσύρονται τα παιδιά από τη γενική τάξη, ώστε το δεύτερο τετράμηνο να παραμένουν στη γενική τάξη σε διαφορετικά μαθήματα από αυτά του πρώτου τετραμήνου.

2.2. Άλλες βασικές αρχικές ενέργειες

2.2.1. Εφαρμογή Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα

Η διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας απαιτεί διαφορετική προσέγγιση από αυτήν που ακολουθείται για τη διδασκαλία της πρώτης γλώσσας. Για τον λόγο αυτό:

- Εφαρμόζεται το **Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Α.Π.Σ.) για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας** στην Κύπρο, το οποίο περιλαμβάνει δείκτες επιτυχίας και επάρκειας, ανά ηλικία και ανά επίπεδο ελληνομάθειας.
- Ο/Η διευθυντής/διευθύντρια του σχολείου αναμένεται να ελέγχει την εφαρμογή του Α.Π.Σ. και την επίτευξη των δεικτών που περιλαμβάνει.
- Το Α.Π.Σ. είναι διαθέσιμο στον σύνδεσμο:

https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el

2.2.2. Εξασφάλιση σταθερού χώρου διδασκαλίας

- Η διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας απαιτεί αυξημένη χρήση της τεχνολογίας, εποπτικού υλικού (κάρτες, παιχνίδια, σταθμοί εργασίας), καθώς και οπτικοακουστικού υλικού (ηχεία, τραγούδια, βίντεο), για την παροχή των κατάλληλων στηριγμάτων και ερεθισμάτων.

Ως εκ τούτου, εκεί και όπου αυτό είναι εφικτό, συστήνεται από την αρχή της σχολικής χρονιάς η ύπαρξη **σταθερού χώρου διεξαγωγής των μαθημάτων**, για την κάθε ομάδα που θα σχηματιστεί.

2.2.3. Δημιουργία φακέλου επιτευγμάτων μαθητή/μαθήτριας

Για την παρακολούθηση της προόδου των παιδιών στην ελληνική γλώσσα είναι απαραίτητη η δημιουργία **φακέλου επιτευγμάτων (portfolio)**, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή.

Στον φάκελο, τοποθετούνται ενδεικτικές εργασίες κάθε παιδιού, καθώς και όλες οι αξιολογήσεις του, περιλαμβανομένων και των δοκιμών αρχικής, ενδιάμεσης και τελικής αξιολόγησης.

Ο/Η διευθυντής/διευθύντρια του σχολείου ελέγχει τη δημιουργία και την τήρηση του συγκεκριμένου φακέλου για κάθε παιδί.

3. ΑΛΛΕΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

3.1. Βασικά χρονοδιαγράμματα για την παρακολούθηση της προόδου των παιδιών

- **Σεπτέμβριος:** χορηγούνται τα διαγνωστικά δοκίμια Ελληνικών, το ερωτηματολόγιο γονέων/κηδεμόνων, το μεταφρασμένο δοκίμιο Μαθηματικών
- **Τέλος Οκτωβρίου:** τα παιδιά που είναι μεγαλύτερα της Α΄ δημοτικού και με προηγούμενο γραμματισμό, αναμένεται να έχουν μάθει να διαβάζουν στα Ελληνικά
- **Ανά τρίμηνο:** έλεγχος των θεματικών ενοτήτων που έχουν διδαχθεί ανά επίπεδο
- **Τέλος Ιανουαρίου:** χορήγηση δοκιμίων ενδιάμεσης αξιολόγησης - αναπροσαρμογή των ομάδων και του ωρολόγιου προγράμματος
- **Τέλος Μαΐου - αρχές Ιουνίου:** χορήγηση δοκιμίων τελικής αξιολόγησης

Σχετικός κατάλογος ελέγχου υπάρχει και στον *Οδηγό υποδοχής παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία: Οι πρώτες μέρες στο σχολείο* και στον παρόντα Οδηγό (σσ. 16-17).

3.2. Ενδιάμεση αξιολόγηση

Κατά το τέλος Ιανουαρίου, διεξάγεται η ενδιάμεση αξιολόγηση των παιδιών (τα δοκίμια διατίθενται στον σύνδεσμο): https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el).

Στόχος της ενδιάμεσης αξιολόγησης είναι η παρακολούθηση της προόδου των παιδιών και η αναπροσαρμογή των ομάδων, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο.

Συστήνεται, επίσης, και αλλαγή στο ωρολόγιο πρόγραμμα, ώστε τα παιδιά να μην αποσύρονται από τα ίδια γνωστικά αντικείμενα από τη γενική τάξη.

Οι εκπαιδευτικοί της γενικής τάξης ενημερώνονται για τα αποτελέσματα των δοκιμίων (αρχικής και ενδιάμεσης αξιολόγησης), θέτουν, από κοινού, στόχους με τον/την εκπαιδευτικό της ενισχυτικής διδασκαλίας και συνεργάζονται, ώστε να παρέχεται διαφοροποιημένο υλικό και στη γενική τάξη.

3.3. Τελική αξιολόγηση

- Η τελική αξιολόγηση διενεργείται γύρω στα τέλη Μαΐου - αρχές Ιουνίου.
- Τα δοκίμια είναι αναρτημένα στον σύνδεσμο https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el.
- Τα δοκίμια τοποθετούνται στους ατομικούς φακέλους των παιδιών και φυλάγονται για ενημέρωση των εκπαιδευτικών της επόμενης χρονιάς, καθώς και των εκπαιδευτικών της γενικής τάξης.

3. ΑΛΛΕΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ (συνέχεια)

3.4. Συμμετοχή σε επιμορφωτικές δράσεις

- Η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας απαιτεί διαρκή υποστήριξη και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών.
- Η διεύθυνση του σχολείου πρέπει να ενθαρρύνει τη συμμετοχή τόσο των εκπαιδευτικών της γενικής τάξης όσο και αυτών της ενισχυτικής διδασκαλίας σε σχετικές με το θέμα επιμορφώσεις.
- Το Π.Ι. προσφέρει διάφορα σχήματα επιμορφώσεων σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας: Σεμινάρια σε σχολική βάση, Προαιρετικά Σεμινάρια, Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης, Δίκτυα Υποστήριξης Εκπαιδευτικών. Σχετική ενημέρωση γίνεται με την έναρξη της σχολικής χρονιάς, μέσω εγκυκλίων.

4. ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ

Α΄ ΕΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Παιδιά Α΄ τάξης

Για τα παιδιά της Α΄ τάξης, δίνονται τα βιβλία της σειράς «Πράγματα και Γράμματα»: «Παίζω και μιλώ» και «Παίζω και μαθαίνω» (Τεύχος 1 και Τεύχος 2).

Σημειώνεται, όμως, ότι η σειρά αυτή δίνεται ως υποστηρικτικό υλικό και δεν αντιστοιχεί απόλυτα στους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας του Α.Π.Σ.

Παιδιά Β΄ - Στ΄ τάξεων (Α΄ έτος ενίσχυσης)

Δίνεται η σειρά βιβλίων «Ελληνικά για παιδιά, εύκολα και απλά!», η οποία αποτελεί αναθεωρημένη έκδοση της σειράς «Διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας», η οποία κυκλοφορούσε μέχρι την περσινή σχολική χρονιά.

Σημειώνεται ότι η σειρά αυτή συνοδεύεται από **Οδηγό Εκπαιδευτικού** και είναι απαραίτητη η ανάγνωσή του, για την εφαρμογή των σχετικών φύλλων εργασίας, καθώς και από κάρτες λεξιλογίου (flashcards).

Β΄ ΕΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Παιδιά Β΄ - Στ΄ τάξεων (Β΄ έτος ενίσχυσης)

Για τα παιδιά του δεύτερου έτους ενίσχυσης, δίνονται τα βιβλία «Μαργαρίτα 3» και «Μαργαρίτα 4», ως υποστηρικτικό υλικό για τελευταία χρονιά.

Το Π.Ι. βρίσκεται σε διαδικασία ετοιμασίας νέου υλικού για το επίπεδο Α2, το οποίο βασίζεται και αντιστοιχεί πλήρως στους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας του Α.Π.Σ. και αναμένεται να εκδοθεί την επόμενη σχολική χρονιά.

Επιπρόσθετο υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Π.Ι. www.pi.ac.cy στο εικονίδιο «Εκπαιδευτική ένταξη παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία».

5. ΑΛΛΕΣ ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

5.1. Διάγνωση προηγούμενου εκπαιδευτικού ιστορικού

- Στα σχολεία της Κύπρου, φοιτούν παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία τα οποία είχαν κανονική φοίτηση σε σχολείο της χώρας προέλευσής τους πριν φοιτήσουν στο κυπριακό σχολείο, παιδιά που θα φοιτήσουν στην Α΄ δημοτικού και θα μάθουν για πρώτη φορά μηχανισμό ανάγνωσης, αλλά και παιδιά που έρχονται σε ηλικία μεγαλύτερη της Α΄ δημοτικού και δεν έχουν φοιτήσει ποτέ σε σχολείο. Το στοιχείο αυτό, διαφοροποιεί τον τρόπο διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, γι' αυτό και είναι σημαντική η εξασφάλιση αυτής της πληροφορίας για κάθε παιδί και η διάγνωση των προηγούμενων γνώσεων που κατέχει.
- Υπάρχουν διαθέσιμα μεταφρασμένα ερωτηματολόγια προς τους γονείς/κηδεμόνες, για την εξασφάλιση του εκπαιδευτικού ιστορικού των παιδιών στην ιστοσελίδα της Δ.Δ.Ε. στον σύνδεσμο http://www.moec.gov.cy/dde/diapolitismiki/chrisimo_yliko.html
- Για διευκόλυνση της επικοινωνίας με τους γονείς/κηδεμόνες, έχουν μεταφραστεί και αρκετά επίσημα έγγραφα της Δ.Δ.Ε. στα αγγλικά, βουλγαρικά, αραβικά, γεωργιανά, ρωσικά, ουκρανικά, κινέζικα και ρουμανικά, τα οποία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.) στον σύνδεσμο: https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2466&Itemid=463&lang=el
- Σημαντική πληροφορία για τον/την εκπαιδευτικό της γενικής τάξης είναι και η διάγνωση των προηγούμενων γνώσεων των παιδιών σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως στα Μαθηματικά. Για τον σκοπό αυτό υπάρχουν μεταφρασμένα δοκίμια ανά τάξη στον σύνδεσμο: https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el

5.2. Δημιουργία ομάδας υποδοχής παιδιών

Τα νεοεισερχόμενα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία σε ένα σχολείο, πέρα από τη γλώσσα, χρειάζεται να εξοικειωθούν και με άλλα στοιχεία της καθημερινότητας και της κουλτούρας του σχολείου (κανόνες, στολή, γνωριμία με τον περιβάλλοντα χώρο, εξασφάλιση μεταφραστών/ριών). Για τον λόγο αυτό προτείνεται η δημιουργία **ομάδας υποδοχής παιδιών**. Η ομάδα θα μπορούσε να αποτελείται από άτομα του διδακτικού προσωπικού του σχολείου, μαζί με παιδιά που θα έχουν εκπαιδευτεί ανάλογα γι' αυτό (κατάλογος αρμοδιοτήτων φίλου/ης βοηθού, μπρελόκ με λέξεις γλώσσας επιβίωσης, δίγλωσσες ανακοινώσεις κ.λπ.).

Περισσότερες πληροφορίες και υλικό για τους τρόπους υποδοχής παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία κατά τις πρώτες μέρες φοίτησής τους στο σχολείο, τις ενέργειες που μπορούν να γίνουν και άλλη βοήθεια, μπορείτε να βρείτε στον **Οδηγό υποδοχής παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία: Οι πρώτες μέρες στο σχολείο** (https://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/entaxi/Odigos_Ypodoxis_Nipiagogeio_Dimotiko.pdf), ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Π.Ι. και έχει αποσταλεί και σε έντυπη μορφή σε όλα τα σχολεία.

6. ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

6.1. Ποια διαφορά έχουν τα δοκίμια αρχικής, ενδιάμεσης και τελικής αξιολόγησης από τα δοκίμια ελληνομάθειας του Κ.Ε.Ε.Α.;

- Τα δοκίμια αρχικής, ενδιάμεσης και τελικής αξιολόγησης του Π.Ι. χρησιμοποιούνται για σκοπούς αρχικής και διαμορφωτικής αξιολόγησης των παιδιών.
- Με τα διαγνωστικά δοκίμια αρχικής αξιολόγησης λαμβάνονται πληροφορίες για τις ανάγκες των παιδιών σε κάθε γλωσσική δεξιότητα, με στόχο τον κατάλληλο διαχωρισμό σε ομάδες με βάση τις ανάγκες αυτές, καθώς και την ενημέρωση των εκπαιδευτικών της γενικής τάξης.
- Με τα δοκίμια ενδιάμεσης αξιολόγησης επιτυγχάνεται η διαμορφωτική αξιολόγηση των παιδιών και η αναπροσαρμογή των ομάδων με βάση την πορεία και την πρόοδό τους, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο της σχολικής χρονιάς.
- Η τελική αξιολόγηση αποσκοπεί στην αποτίμηση της προόδου των παιδιών, με βάση τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας του επιπέδου γλωσσομάθειάς τους και την ενημέρωση του/της εκπαιδευτικού της επόμενης σχολικής χρονιάς.
- Τα δοκίμια ελληνομάθειας του Κ.Ε.Ε.Α. χορηγούνται από εξωτερικούς συνεργάτες/συνεργάτιδες, είναι σταθμισμένα και δίνουν το επίπεδο ελληνομάθειας των παιδιών, με βάση το οποίο παραχωρούνται οι περίοδοι ενισχυτικής διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία.

6.2. Τι μπορεί να γίνει με τα παιδιά που εγγράφονται στο σχολείο στη μέση της σχολικής χρονιάς ή σε κάποιο χρονικό σημείο που έχουν ήδη δημιουργηθεί οι ομάδες και έχουν ξεκινήσει τα μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας;

- Κάθε παιδί που εγγράφεται στο σχολείο, αρχικά, κάνει το διαγνωστικό δοκίμιο ελληνομάθειας για διάγνωση αναγκών και εντάσσεται στις υφιστάμενες ομάδες.
- Συμπληρώνεται, επίσης, το ερωτηματολόγιο γονέων/κηδεμόνων για διάγνωση του προηγούμενου γραμματισμού, καθώς και το μεταφρασμένο δοκίμιο Μαθηματικών.
- Τον πρώτο μήνα φοίτησης του παιδιού, για διευκόλυνση της ένταξης σε μία από τις υφιστάμενες ομάδες μπορεί να γίνονται ατομικά μαθήματα, αφιερώνοντας *προσωρινά* 1-2 περιόδους την εβδομάδα από τις άλλες ομάδες, ώστε να γίνει κατάλληλη προετοιμασία. Για παράδειγμα, αν μια ομάδα διδάσκεται έξι περιόδους την εβδομάδα, για έναν μήνα μπορούν οι περίοδοι να γίνουν πέντε, ώστε η μία να αφιερωθεί σε ατομικά μαθήματα στο νεοεισερχόμενο παιδί. Νοείται ότι οι περίοδοι θα επανέλθουν στις έξι, μετά από την πάροδο του ενός μηνός.
- Όσον αφορά στα δοκίμια ελληνομάθειας του Κ.Ε.Ε.Α., η χορήγηση του αρχικού δοκιμίου θα γίνει την επόμενη σχολική χρονιά και εάν διαπιστωθεί ανάγκη, τότε το παιδί θα δικαιούται να επωφεληθεί με αυτό τον τρόπο τρία χρόνια ενίσχυσης.

6.3. Ποιος είναι ο ρόλος του/της διευθυντή/διευθύντριας του σχολείου σχετικά με το πρόγραμμα διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας;

Ο/Η διευθυντής/διευθύντρια του σχολείου αναμένεται να επιβλέπει καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, την οργάνωση του προγράμματος, ως εξής:

- **Δημιουργεί ξεχωριστό, ειδικό αρχείο (ή φάκελο)** για το Πρόγραμμα της ενισχυτικής διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας στα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία. Στον φάκελο αυτό, αναμένεται να τοποθετούνται **όλα τα στοιχεία που αφορούν στο Πρόγραμμα**, ώστε να αξιοποιούνται από την ίδια τη σχολική μονάδα για σκοπούς προγραμματισμού και για να παρέχονται πληροφορίες και σχετική ανατροφοδότηση στον/στην οικείο/α Ε.Δ.Ε. και στη Δ.Δ.Ε., όποτε αυτά ζητηθούν.
- Ετοιμάζει τον **σχεδιασμό** με τους στόχους και τις προτεραιότητες της σχολικής χρονιάς, για όλα τα επίπεδα (παιδιά πρώτης και δεύτερης χρονιάς) και για τα παιδιά που χρειάζονται περαιτέρω ενίσχυση στην ελληνική γλώσσα, και τα οποία έχουν συμπληρώσει τα δύο χρόνια στο Πρόγραμμα.
- Συμπληρώνει δύο φορές τον χρόνο (τον Οκτώβριο και τον Φεβρουάριο) το **ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο** που θα αποστέλλεται από τη Δ.Δ.Ε., αμέσως μετά την ολοκλήρωση της χορήγησης των δοκιμών αρχικής και ενδιάμεσης αξιολόγησης των παιδιών που παρακολουθούν το πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα (αναφορά στους Μ.Ο. των παιδιών ανά επίπεδο, των δεξιοτήτων στις οποίες παρουσίασαν πρόοδο ή τυχόν δυσκολίες κ.λπ.).

Επιβλέπει επίσης:

1. Την κατανομή των περιόδων και τον διαχωρισμό των παιδιών σε ομάδες
2. Τη χορήγηση των διαγνωστικών δοκιμών και του ερωτηματολογίου για γονείς/ κηδεμόνες
3. Τη χρήση του υποστηρικτικού και επιμορφωτικού υλικού
4. Την εφαρμογή του Α.Π.Σ.
5. Τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις.

Παράλληλα, διασφαλίζει ότι:

- Διδάσκονται τα παιδιά και τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες (κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου).
- Έχουν μάθει τα παιδιά το βασικό λεξιλόγιο, ανά θεματικό κύκλο.
- Υπάρχει συνεργασία του/της εκπαιδευτικού της ενισχυτικής διδασκαλίας με τον/την εκπαιδευτικό της γενικής τάξης.
- Τηρείται ατομικός φάκελος επιτευγμάτων για το κάθε παιδί.
- Αξιοποιείται στο μέγιστο ο διδακτικός χρόνος που παραχωρείται και χρησιμοποιείται αποκλειστικά και μόνο για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία.
- Αξιοποιείται όλος ο διαθέσιμος χρόνος και δεν γίνεται πολυδιάσπαση των διαθέσιμων περιόδων σε πολλούς/ές εκπαιδευτικούς, αλλά οι περίοδοι ενίσχυσης δίνονται αποκλειστικά σε έναν/μία εκπαιδευτικό.
- Υπάρχει σταθερός χώρος διδασκαλίας, όπου αυτός προσφέρεται.

Είναι σημαντικό να εντάξει όλες τις πιο πάνω ενέργειες σε μια ολιστική προσέγγιση του θέματος, όπως αυτή περιγράφεται στον «**Οδηγό υποδοχής παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία: Οι πρώτες μέρες στο σχολείο**» και να ενθαρρύνει τους/τις εκπαιδευτικούς του σχολείου στη μελέτη του συγκεκριμένου Οδηγού για συμμετοχή στις διαδικασίες ένταξης και ευρύτερη συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς της ενισχυτικής διδασκαλίας.

7. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΠΟΤΕ	Ενέργεια	Παρατηρήσεις	Έλεγχος
Σεπτέμβριος	Ενημέρωση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων του Προγράμματος Ελληνομάθειας (Κ.Ε.Ε.Α.) της σχολικής χρονιάς 2021-2022	<ul style="list-style-type: none"> • Τα αποτελέσματα είναι προσβάσιμα με τους κωδικούς της Ενιαίας Βάσης Δεδομένων 	
	Οργάνωση και καθορισμός σταθερού χώρου διεξαγωγής των μαθημάτων για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα	<ul style="list-style-type: none"> • Ο χώρος εξοπλίζεται με το απαραίτητο υλικό 	
	Δημιουργία ομάδας υποδοχής παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία	<ul style="list-style-type: none"> • Η ομάδα αναλαμβάνει να υποδεχθεί τα νεοεισερχόμενα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία και να τα βοηθήσει να εξοικειωθούν με τους χώρους του σχολείου και με βασικά στοιχεία της καθημερινότητάς του 	
	Χορήγηση διαγνωστικών δοκιμίων για την ελληνική γλώσσα	<ul style="list-style-type: none"> • Απαραίτητα για τη δημιουργία των ομάδων • Το αργότερο μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου θα πρέπει να έχουν χορηγηθεί τα δοκίμια και να δημιουργηθούν οι ομάδες • Τα δοκίμια είναι διαθέσιμα στο https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el 	

ΠΟΤΕ	Ενέργεια	Παρατηρήσεις	Έλεγχος
Σεπτέμβριος	Ετοιμασία πλάνου με συγκεκριμένους στόχους και προτεραιότητες για το Πρόγραμμα Ελληνομάθειας της παρούσας σχολικής χρονιάς 2022-2023	<ul style="list-style-type: none"> • Το πλάνο καταχωρίζεται στον ειδικό φάκελο/αρχείο που έχει δημιουργηθεί (σημείο 6.3.) 	
	Χορήγηση μεταφρασμένων δοκιμών Μαθηματικών στα παιδιά για διάγνωση των γνώσεών τους στο γνωστικό αντικείμενο	<ul style="list-style-type: none"> • Διαθέσιμα στο https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el 	
	Χορήγηση μεταφρασμένων ερωτηματολογίων στους γονείς/κηδεμόνες για διάγνωση προηγούμενου εκπαιδευτικού ιστορικού των παιδιών	<ul style="list-style-type: none"> • Διαθέσιμα στο http://www.moec.gov.cy/dde/diapolitismiki/chrisimo_yliko.html 	
	Αποστολή εντύπου ΔΔΕ 42, το αργότερο μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου	<ul style="list-style-type: none"> • Στο έντυπο σημειώνονται οι ομάδες που δημιουργήθηκαν, οι περίοδοι διδασκαλίας για την κάθε ομάδα, καθώς και ο/η εκπαιδευτικός που θα διδάσκει τις ώρες ενίσχυσης (ένας ή μία σε κάθε σχολείο) 	
	Α.Π.Σ. για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας	<ul style="list-style-type: none"> • Διαθέσιμο στο https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el • Ενημέρωση των εκπαιδευτικών της ενισχυτικής διδασκαλίας και των εκπαιδευτικών 	

ΠΟΤΕ	Ενέργεια	Παρατηρήσεις	Έλεγχος
		της γενικής τάξης για μελέτη του <ul style="list-style-type: none"> • Έλεγχος της εφαρμογής του καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 	
	Οργάνωση επιμορφωτικών δράσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Σε συνεργασία με το Π.Ι. 	
Οκτώβριος	Συμπλήρωση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου της Δ.Δ.Ε.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο σχετικός σύνδεσμος θα αποστέλλεται από τη Δ.Δ.Ε. 	
Τέλος Ιανουαρίου	Ενδιάμεση αξιολόγηση σε όλες τις ομάδες της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας	<ul style="list-style-type: none"> • Τα δοκίμια είναι διαθέσιμα στο https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el • Με βάση τα αποτελέσματα αναπροσαρμόζονται οι ομάδες και το ωρολόγιο πρόγραμμα 	
Αρχές Φεβρουαρίου	Συμπλήρωση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου της Δ.Δ.Ε.	<ul style="list-style-type: none"> • Ο σχετικός σύνδεσμος θα αποστέλλεται από τη Δ.Δ.Ε. 	
Τέλος Μαΐου - αρχές Ιουνίου	Τελική αξιολόγηση σε όλες τις ομάδες της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας	<ul style="list-style-type: none"> • Τα δοκίμια είναι διαθέσιμα στο https://www.pi.ac.cy/pi/index.php?option=com_content&view=article&id=2546&Itemid=463&lang=el 	